

כל גגות פרק תשיעי עירובין

רוחות אית ליה פי תקרה וצלנד שלא יהא מפולג ומשום הכי נקט בצקעה דנחצר קתם אכסדרה יש לה ג' מחילות דסתמא מושכת בכל החצר באורך או ברוחב אלא שהיא עד אמצע החצר ופרוזה לפנים במילואו להכי נקט בצקעה דאפילו אין לה אלא שתי מחילות ופרוזה משני זדדין אית ליה לרזב פי תקרה ובסמוך גרס כי לית ליה זשגל אצל בארבע אית ליה וכן גרסי רבינו חננאל ורבינו תם ו' והכי פי זשגל שיש שלש מחילות והרביעית פרוזה במלואה אצל בארבע שיש רביעית לחי או פס דליכא שס מחילה אע"פ שפרוזה מרובה או שפרוזה יתר מעשר אמרי' פי תקרה ופרין מ"מ קשיא דנימא פי תקרה במילואו ויש בכל רוח שס מחילה דבין לרזב אלא לשמואל אין חילוק בין מרוח אחת לשתי ולי נפרץ במילואו אפילו מרוח אחת לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם ומשני שנפרץ ונפל גם מן הקרוי עד שמופלג מן הכותל ארבע מכל רוח ורוח דאלף ע"פ דיש כאן ד' מחילות שלא נפרץ במילואו לא חשיבי הך מחילות לסייע לקירוי ולימא פי תקרה כיון דמופלג מהן ארבע וה"ה דאפילו ברוח אחת זכי האי גוונא לא אמרי' יורד וסותם ולא נקט קרן זוית אלא משום דארוחא דמילתא דכשנפרץ שס רגיל להיות נופל מן הקרוי עמו אי נמי דוקא בקרן זוית משום דליכא תרתי לריעותא דטעמא דפי תקרה משום דדמי לפתח דמפליג בסמוך זין עשר ליתר מעשר ובקרן זוית לא דמי לפתח משום דפתחא בקרן זוית לא עבדי אנשי וא"ת מאי פריך משתי רוחות נמי נימא פי תקרה נוקי שתי רוחות דמתניתינן שנפרץ זה כנגד זה תקרה וי"ל דניחא ולא אמרינן פי תקרה וי"ל דניחא ליה לאוקומא בכל ענין ועוד דומיא דחצר דלא הוי מפולג דהא וכן צית קמני:

כב א ב מי פ"ז מה"ל
שנת הלכה לה טמנ
עשין א טו ט"ע א"ת פ'
שקא טפין ב:

רב ניסים גאון
אלא כדאמרי בי רב
משמיה דרב. איתא בסוף
פרק ראשון דסתהדרין
אמרי בי רב [רב] הונא.
בליק כל גגות

רבינו חננאל

בקרן זוית. וספני מה א"ן
אומרי' פתחא הוא
והשתי, משום דפתחא
בקרן זוית, [בשני חתלים
הור משתי רוחותיו, לא]
עבדי אישין ואי"פ שאין
שם פילוש אסרה. וכן
בית שנפרץ מבי רוחותיו.
ואקשינן מאי שנא מרוח
אחת דאמרי' פי תקרה
יורד וסותם, מבי רוחותיו
נמי נימא הכי. ואמרינן
מתני' כגון שנפרץ בקרן
זוית דכל קרן זוית משה
ליה קירוי באלכסון, וכי
האי גוונא לא אמרי' פי
תקרה יורד וסותם.
ושמואל אמר מתני'
בשנפרצה החצר ביתר
משער, וביין הוא דאפי'
מרוח אחת אסרה. וכן
משום דבעי למיתנא נפרץ
בית מבי רוחותיו תנא נמי
בפרוצת חצר משה
רוחותיו. ואקשינן (וכי
[ובית] גופיה למה ליה
למיתנא משתי רוחותיו,
דמרוח א' אפי' יתר מ'
אמרינן פי תקרה יורד
וסותם. לפיכך מורה מבי'
רוחות נמי נימא פי תקרה
יורד וסותם. ועוד
לשמואל לית ליה פי
תקרה יורד וסותם,
דאתמר אכסדרה בבקעה
רב אמר מותר לטלטל
בכולה, פי תקרה יורד
וסותם, ושמואל אמר אין
מטלטלין בה אלא ב'
אמות כסמליות, דלא
אמרינן פי תקרה יורד
וסותם והויא לה רשות
היודיא. ופרקינן לא קשיא
כי לית ליה לשמואל א'
תקרה יורד וסותם היכא
דאיכא ג' מחיצות
והרביעית כולה פתוחה,
אבל היכא דאיכא רק
שתי מחיצות ונפרץ מקצה
מאתה מהן כגון מחיצות
בית זה, ובשאר שס
המחיצה הרביעית אית
ליה פי תקרה יורד
וסותם. מבלי מקום קשיא.
כיוצא אי אית ליה
לשמואל פי תקרה יורד
וסותם מרוח אחת הוא
הדין אפי' מבי רוחות.
והיינו כגון שנפרץ האי
בית בקרן זוית וקירוי
רווחו ממנו ד' טפחים,
הוא מקום פתוח לדביו
הכל. ואפילו רובן שמוע
כן גמלי' דאית ליה פתוח
מדי' בלבד, אבל ד' דבוי'
אמרינן פי תקרה יורד

וקירוי בראב"ם

פי בקונטרס שזיפוע ענין גגין שלנו דליכא
פה היינו כי ארזילא כדאמרי' בעשין פסין (לעיל כה):

ומימה דהוא ליה למינקט כי ארזילא כדנקט השם
ואורי' דמיירי שנפרץ הקירוי צאלכסון עם המחילות
בקרן זוית ו' האי גוונא לא אמרינן פי תקרה:
ושמואל אמר אפי' ביתר מעשר. ואיירי זין בעשר
זין ביותר מעשר ונקט שתי רוחות משום צית דמרוח
אחת מהני פי תקרה אפילו ציתר מעשר כיון דליכא שס ארבע
מחילות ולא מזי למימר דנקט שתי רוחות משום דאיירי נמי בעשר
דלא הוה ליה משום הכי למינקט שתי רוחות כי אס נפרצה קתם
דהוי מרוח אחת והוי משמע כסתם פרצה שהיא יתר מ' ולא רצה
רב להעמיד אף ציתר מעשר ומשום צית כמו שמואל דקסדר רב
דאי הוה מיירי ציתר מעשר לא למתן שתי רוחות כלל אלא הוה
ליה למיתני דווקא ציתר מעשר מרוח אחת ולא הוה ליה למנקט
שתי רוחות משום צית אי נמי סביר רב ציתר מ' לא ימיר רבי
יהודה אף לאותה שנת כמו שמיקל בעשר בקרן זוית אע"פ שזו
וה נחשב לו כפרצה ולא פתח:

וקירוי בארבע. רש"י פירש שנפרץ הכותל חמש מכאן וחמש
לכאן ולא דק דאס כן לא הויה פרצה יתר מעשר
אלא אלכסון של חמש על חמש דהיינו שבע אמות ולא חש
לדקדק צזה:

שמואל א' א' אמר ברב דא קתני אלכסון. אע"ג דלא קתני נמי
שנפרץ הקירוי ברוח ארבע מ"מ חשיב כמאן דתני
ליה בהדיא כיון דקתני שנפרצה משתי רוחות שאז רגיל הקירוי
ליפול אצל אין דרכי לפרוך צאלכסון:

רב א' אמר בשמואל דא"ב הוי איה אכסדרה. כלומר אפי' נפרצה
רביעית ושלישית במילואו אמר פי תקרה כמו באכסדרה:
בעשר בורי' עלמא א' פליגי. פירש בקונטרס דכלאו סתימת

פי תקרה נמי פתחים הס וקשה לפירושו דלאיכא דאמרי' דמוקי פלוגתייהו בעשר ולית ליה לשמואל פי תקרה ולא אמרינן פתחא
הוא אלא נראה דמכא פי תקרה חשבינן ליה פתחא דליכא קמא ז' אע"פ שהוה במילואו דפי תקרה הוי מטעם פתח כדפרישית לעיל:
ושמואל

וגון שנפרצה. צה פרצה אחת שמופסת בשתי רוחותיה דהיינו בקרן
זוית: דפיטחא בקרן זוית לא עבדי. ללא ארוחיה הוא: **משתי**
רוחות נמי וכו'. אכתי סלקא דעתיה שתי רוחות נמש: **אמרי בי**
רב. הא נמי בקרן זוית אע"ג דבעשר אוקימנא לא אמרינן פתחא
הוא דפתחא בקרן זוית לא עבדי
ומשום פי תקרה נמי לא כגון שקירוי
צאלכסון בשפוע כגון גגין שלנו דליכא
פה דהיינו כעין ארזילא דאמרינן
בעשין פסין (לעיל דף כה): **ושמואל**
אמר. מתניתינן אפילו ציתר מעשר
ולא מיתנא ליה אלא בשתי רוחות
כדמפרש ואזיל וחסדר קא מהדר
שמואל: **משום צית.** דלא אפשר
צרוח אחת משום פי תקרה יורד
וסותם: **והו מי אית ליה לשמואל**
פי תקרה יורד וסותם. דמוקינן
לה מתני' ציתר מעשר וקאמר דצית
לא מתמר והאמר שמואל ציש פרקיו
צאכסדרה בצקעה דאין מטלטלין בה
אלא בארבע אמות: **כי לית ליה**
בארבע. צמקוס שרץ לעשות ארבע
מחילות בסתימת פי תקרה יורד
וסותם כגון אכסדרה: **אזל בשגא.**
דאי היתה צה מחילה כהלכתה ופי
תקרה לשלש מחילות מכשיר: **מ"מ**
קשיא. שתי רוחות אמאי לא אמרינן
פי תקרה יורד וסותם ושמואל לא
מזי מוקי בקירוי אלכסון דא"כ צרוח
אחת נמי תמסר הואיל דיותר מעשר:
(ה) **כדאמרי בי רב.** דהאי שתי רוחות
קרן זוית קאמר: וקירוי. נמי אף
ע"ג דלא איירי ציה מתניתינן מצעי
ליה לאוקומי שאינו כשאר תקרות
אלא משופע. לדלי נמי האי שתי
רוחות חדא קרן זוית הוא וכגון
שנפרץ זה הכותל מן הקירוי על פני
כל הפרצה סמוך לה צמזרח וצאפון
חמש אמות לכאן צרוח ד' ו' אמות
וחמש אמות ועוד לכאן צרוח ארבע'
נמצאו כאן ארבע פיות שרץ לקטום
פי תקרה צחמש אמות למזרח וחמש
ועוד לצפון הרי שתי סתימות ועשוי
נמצאו סתימות הללו נמשכות לפניס
צחלה הצית מרוחקות ממקום המחילה
ד' לכאן וד' לכאן וזרין לקטום פי תקרה ארבע צשפת מקצוע
פרצת הקירוי המזרחי צדרומה משפת המזרחי ולכותל וכן ארבע
צשפת מקצוע פרצת הצפונית. לשון קצר שנפרץ ו' בקרן זוית וקירוי
נפרץ בארבע צרוח לפניס למזרח וכן לצפון ואורך פרצת
הקירוי חמש אמות לכאן וחמש אמות
ועוד לכאן כמדת פרצת הכותל שיש
כאן ארבע פיות תקרה אחת למזרח
חמש אמות ארבע ואחת אורך ארבע
סמוך לה צדרוס ועוד אחת כנגד
פרצת כותל הצפוני חמש אמות
ארבע ואחת סמוך לה ארבע (ארבע)
צמקצוע מורחית ו' ובארבע לית
לשמואל פי תקרה יורד וסותם: ה"ג **שמואל לא אמר כרב אלכסון**
לא קמי. להכי לא אוקמא שמואל בעשר ובקירוי שלס כרב
דצית קמני סתמא וכל הצתים קירוי חלקין ולא צאלכסון הלכך
נהי נמי דפתחא לא הוי בקרן זוית נסתמה פי תקרה צשתי רוחות
אצל פרצת הקירוי איכא למימר דקתני צית שנפרץ צית וקירוי
עמו קאמר ובשתי רוחות כגון קרן זוית אכסריכא ליה דאי צרוח
אחת אפילו נפתח הקירוי צד' רוח כנגד כל הפרצה דהיינו אורך
יתר מעשר אין כאן אלא שלס פי תקרה אחת ארוך ושינס קאריס
ובשלס אית ליה יורד וסותם: והז לא אמר בשמואל דא"כ דנפרץ
הקירוי עמהן ויש כאן ארבע פיות אפילו הכי איכא למימר בכולהו
יורד וסותם דהכי סצירא ליה צאכסדרה בצקעה: **בעשר כולי**
עלמא לא פליגי. דכלאו סתימת פי תקרה נמי פתחים הס:
(ט) **קורה ארבעה מטיר צמורצה.** מורצה הפרוזה צרוח הרצים
ונאכסרה צטלטול ויש צה קורה ראשיה נמוינס על שני יתירות מותר
לעלטול צחתיה דארבע פיותיה וירדין וסותמין צ' צלדה וצ' צראשיה:
שיש

שמואל

(א) לעיל ג' א. (ב) לעיל כה.
(ג) [בארבעה רש"י].
(ד) לעיל כה: (ה) לעיל כה.
(ו) לעיל ג' א. (ז) ב"א:
ארבעה, (ח) כן הוא גירסת
מהרש"א וגי' מהרש"ל
צפונית, (ט) שרץ לדף זה,
(י) [וע' חוש' צ"ב יא: ד"ה
הכל אפשר].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כדאמרי
ה"כ עם ד"ה וקירוי נמי
וכי קרן זוית הוא שפרץ
זה הכותל ועל פני כל
הפרצה נפרץ הקירוי
סמוך לה צמזרח כולי' ומיכת
וכגון ומית מן הקירוי
ומתק: (ב) בא"ד צרוח
ארבע וחמש אמות כולי'
ומיכת אמות נסתם:
(ג) בא"ד בקרן זוית וקירוי
גם הוא נפרץ בארבע וכו'
מדת פרצת היתול נמצא
שיש כאן וכו' לית ליה
לשמואל:

מוסף רש"י

אכסדרה בבקעה.
אכסדרה מקורה כנג חלק
טענות שלנו ואינו משום,
והיא קירוי שכלל הש"ס
(לעיל כה). הנקעה
כחמלת דאמרינן צילאות
השבת (שבת ז: ו) ואכסדרה
עו פרוזה מדי רוחותיה
ועמד קירוי על ד' יתדות
ועומן ד' קירות מימד
לימד ועלין סמדין
הספין, ואזמן הקירות קרי
פי תקרה, והאי דנקט
צקעה משום דבעי קסס
אכסדראות סתימות להקרי
צית או חצר, ואלא מחילה
אחת או ששים ומוה
שמואל הסס דמטלטלין
(לעיל צ: ה) הכי נקט
בצקעה דמותר שאניה
סמוכה לצית אין לה
דעמו, שאין עושין דעמו
לסס אכסדרה (סוכה יח:).

רבינו חננאל (המשך)

וסותם. מרוח אחת אמרינן
פתח הוא (א) מבי רוחות
הוה ליה בקרן זוית
כדאמרינן. ובשלוש מחיצות
לא אמר שמואל פי תקרה
יורד וסותם אלא במחיצה
רביעית בלבד. ואם (ב)
תאמר פתח הוא פיתחא
בקרן זוית לא עבדי
אינש, משום הכי חני שני
רוחות. שמואל לא תני
כרב דלא קתני מתני'
באלכסון, רב לא אמר
שמואל דאם פיצצה זו
היא ליה יתר מעשר היא
לה אכסדרה, כפי תיקרה
יורד וסותם, ומותר
לטלטל בכולהו. והוא הדין
לבוית (ג) אמות. בפריצה
כולי עלמא לא פליגי
דכפתח הוא ושורי, כי
פליגי ביתר מ'. איכא
דאמר [ביתר מ'] כולי
עלמא לא פליגי דאסי, כי
פליגי ב'. ורב לטעמיה
ושמואל לטעמיה.
[והלכתה כלישנא קמא].
אלא הא דאמר רב יהודה

(א) אולי ד"ה הוי תפי
נעשה כפתח וכו' חוש'
אי' דווקא בקרן זוית.
(ב) נראה דל"ל דלס הפרצה
אינו אלא ח' אמות ומי"ש
המוש' כד"ה ושמואל דאיירי
צין בעשר צין ציתר מעשר
הויק.
(ג) נראה שז"ל ה"ה לצית
שנפרץ ציתר מ' אמות.

כותל מזרחי
קריו
קרן זוית